

Petr Židov; Ašsko 1938-1948 (bakalářská práce, 2013, 74 stran)

Oponentský posudek

Petr Židov si za téma své bakalářské práce vybral dramatický vývoj pozoruhodného regionu. Za cenný lze považovat pokus pojednat soustavně celé desetiletí 1938-1948 a překročit tak jeden z tradičních mezníků narace českých dějin, totiž rok 1945. Výsledná bakalářská práce ovšem ze všeho nejvíc působí jako přípravný materiál, který ještě musí být zpracován a opatřen tím, co z výpisků z pramenů a literatury teprve činí vědeckou práci; totiž kritickou reflexí dosavadní literatury, badatelskými otázkami, ústřední tezí a interpretací. Nic z toho Židovův text bohužel neobsahuje. Za náznak teze můžeme při jisté míře vstřícnosti považovat tvrzení, že desetiletí 1938-1948 zásadně proměnilo tvář Ašska a na dlouhé desítky let předurčilo jeho vývoj (str. 10). To ovšem (v souvislosti s množstvím literatury o celostátním i regionálním vývoji v bezprostředně poválečném období, které vznikly v posledních dvou dekadách) není teze nikterak originální.

Práce se dělí na dvě metodicky a metodologicky zcela nepropojené části. První část je v podstatě shrnutím poznatků z části odborné literatury (bohužel až na výjimky pouze české a do češtiny přeložené) zabývající se léty 1938-1948. Toto shrnutí je doplněno o poznatky týkající se samotného Ašska; autor zde pro první dva roky čerpá z místní kroniky a dále se opírá o několik regionálních publikací. Poměrně podrobně zachycuje počátek sledovaného období, naopak dynamika let 1941-1945 není zachycena téměř vůbec a v poválečném období se zaměřuje v podstatě pouze na osudy německého obyvatelstva (ztráta občanských práv, odsun, zůstavší Němci). Tato část je tedy v mnoha ohledech disproporční. Rozhovory s pamětníky jsou v této části citovány pouze jako ilustrace v poznámkách pod čarou, hlavní text nijak neobohacují.

Druhou část tvoří rozhovory s pamětníky, které obsahují řadu zajímavých výroků a vzpomínek. Vedle nepropojenosti s první částí je ovšem způsob prezentace rozhovorů problematický i z jiných důvodů. Úvod k této části sice obsahuje informace o okolnostech nahrávání rozhovorů, nikoli ovšem pojednání o oral history jako metodě a o kritické práci s rozhovory jakožto historickým pramenem. Zřejmě to souvisí i se skutečností, že rozhovory jsou ponechány v jakémsi vakuu – zcela chybí jejich interpretace, která by čtenářovi objasnila smysl jejich přítomnosti v celku práce.

Závěr práce rovněž postrádá interpretativní rovinu – je spíše souhrnem první části studie, tedy vlastně souhrnem souhrnu. K rozhovorům se autor vrací jen v posledních dvou větách, s tím, že práci obohatily.

Není zas tak podstatné, že se autor dopouští některých dílčích chyb jako je chybný odkaz na literaturu (pozn. 3), jako jsou nesrozumitelné a neobratné formulace (např. „Šlo především o problematiku hmotné i duchovní vykořeněnosti a devastace oblasti tohoto regionu, jež se bude normalizovat ještě mnoho desítek let, avšak už v jiné formě a s jiným výsledkem“, str. 10) nebo matoucí pojmy (občanská práva nazývá právy „státními“, str. 31). U bakalářské práce by se dalo omluvit i to, že autor pracuje s termíny velmi volně a občas pozoruhodně, například orální historii nazývá „badatelskou historickou formou“ (str. 10) nebo přejímá dobový nacistický termín a bez uvozovek používá „zbytkové Česko-Slovensko“ (str. 24). Stejně tak omluvitelné jsou i faktografické chyby (autor

například na str. 20 tvrdí, že Sudety tvořily 38% území Československa) nebo považuje dekrety prezidenta republiky za součást ustanovení tzv. Košického vládního programu (str. 31). Autor v seznamu literatury neuvedl (a v práci nepoužíval) celou řadu prací, které jsou pro sledované období a téma zásadní (za všechny jmenujme např. knihu německého historika Detlefa Brandese „Sudetští Němci v krizovém roce 1938“) – i to se dá u bakalářské práce pochopit, ať už je to proto, že tyto publikace vyšly až v poslední době nebo třeba kvůli nedostatečným jazykovým kompetencím autora.

Za zásadní pochybení naproti tomu považuji již zmíněnou nepropojenost práce, metodologickou nereflektovanost a nepřítomnost základních atributů jako jsou rozbor literatury a pramenů, otázky a teze. U diplomové práce by tyto problémy nutně vyžadovaly doplnění a přepracování textu. Protože se v tomto případě jedná o práci bakalářskou, dokážu si představit, že ji autor obhájí s hodnocením dobrá. Bude ovšem třeba, aby při obhajobě objasnil zamýšlený smysl práce a dodatečně interpretoval použité historické prameny, zejména rozhovory s pamětníky.

7. srpna 2013

Matěj Spurný